

Vem är han? Tredje och sista delen

I de två senaste numren av *Veritas* (nr 30 och 31) presenterade jag de fem första delarna av Viktor Rydbergs dramatiserade redogörelse för den s. k. Tichborneska affären, publicerad i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning i juli 1871 och delvis byggd på materialet från den rättegång i frågan som just inletts. Här nedan följer nu del sex till åtta¹, som avslutar hans teckning av bakgrunden till rättegången och samtidigt klart visar hans egen bild av vad som hade hänt – en bild som domstolutslaget, tre år senare, också skulle bekräfta. Hela serien bildar på sätt och vis en liten kriminalroman – en genre som vid denna tid ännu knappt existerade. Den väckte också, som jag tidigare nämnt, en viss uppmärksamhet – Aftonbladet piratkopierade sviten, och Rydbergs chef och manager, S. A. Hedlund, ville få den utgiven i bokform. Ett projekt som antagligen strandade på författarens tvekan.

Rydberg fortsatte sedan att rapportera om själva rättegången, men dessa artiklar, som till stora delar består av referat, har mera karaktären av normal nyhetsbevakning. Den som är intresserad kan själv plocka fram dem – de finns nu digitaliserade, liksom resten av Handelstidningen t. o. m. 1895, i Kungliga bibliotekets databas <http://tidningar.kb.se>.²

Några ord om språkformer kan vara på sin plats. I första delen av denna serie (*Veritas* 30) försökte jag i viss mån modernisera texten för att den – liksom engång originalet – skulle framstå som lättläst. Men efteråt kändes detta fel: texten är skriven på artonhundredtalssvenska, och det kan inte tvättas bort utan att den förlorar sin själ. Jag har således här begränsat mig till att ändra stavningen i enlighet med 1906 års reform. Däremot har jag behållit verbens pluralformer.

¹ Ursprungligen tryckta i GHT 21.7, 22.7 och 24.7.1871.

² Se GHT 25.7, 26.7, 27.7, 17.11, 18.11, 21.11 och 28.12.1871.

Till sist ett par kommentarer. På s. 12 talas om undersökningsnämnder som skall inrättas i "Chile, Nya Syd-Wales och Van Diemens land". Australien var då ännu bara ett geografiskt begrepp; statsrättsligt bestod det av sex kolonier, inklusive Nya Syd-Wales och Van Diemens land. Den nuvarande federationen skapades inte förrän 1901. - Pretendentens hemresa hösten 1866 tog drygt tre månader, vilket var den normala tiden för en sjötransport mellan England och Australien. Men, skriver Rydberg, hans ankomst var väntad eftersom man fått förvarning via telegrafan (se *Veritas* 31 s. 14). En sådan förbindelse fanns dock bara för en liten del av sträckan, genom den atlantkabel som lagts ut tidigare samma år. Pretendentens fartyg hade mellanlandat i Panama; därifrån har nyheten tagit sig - gissningsvis sjövägen - upp till nordamerikanska östkusten och därifrån telegraferats till London. Framgången med atlantkabeln ledde emellertid till en intensiv (och kommersiellt driven) utbyggnad av ett världsomspännande kommunikationsnät, och redan 1872 kunde man telegrafera från England till Australien. Vilket alltså innebar att information och nyheter som tidigare tagit tre månader att förmedla nu kunde överföras nästan i realtid. Något som förändrade spelreglerna radikalt, inte bara för äventyrare och bedragare utan också för andra aktörer på den globala arenan.

TORE LUND